

Uchwała nr 147/2020
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 18 czerwca 2020 r.

w sprawie finansowania nauki w Polsce

Nauka i szkolnictwo wyższe należą do podstawowych czynników rozwoju cywilizacji. Zobowiązana swoją misją, Rada systematycznie monitoruje sposoby i efekty finansowania nauki w Polsce, w tym poziom alokowanych w nim środków. Od wolumenu tych środków, sposobu alokacji oraz racjonalności ich wydatkowania zależy efektywność wykorzystania infrastruktury badawczej i kapitału intelektualnego dla przyspieszenia rozwoju kraju i uzyskania międzynarodowej pozycji Polski odpowiedniej do aspiracji Polaków.

Mając na uwadze nieodpowiadające tym aspiracjom, dalekie miejsce Polski w rankingach innowacyjności, lokujące nasz kraj wśród państw Unii Europejskiej o najniższej konkurencyjności gospodarczej, Rada z niepokojem stwierdza w kolejnej kadencji brak istotnego wzrostu budżetowych środków przeznaczonych na naukę. Dzieje się tak mimo wcześniejszych planów znaczącego i systematycznego zwiększania tych środków, prezentowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego podczas prac nad Ustawą 2.0.

Reforma podmiotów nauki i szkolnictwa wyższego przewidziana w Ustawie 2.0, dla której rok 2020 ma kluczowe znaczenie, zakłada wspieranie liderów jakości przez wprowadzenie do systemu finansowania projakościowych reguł konkurencyjności. Obok wprowadzonych i przyszłych korekt systemowych i strukturalnych wymaga to przede wszystkim stabilnego, długookresowego wzrostu nakładów. Niestety, osiągnięcie planowanego na 2020 r. poziomu nakładów na naukę w wysokości 1,7% PKB okazało się nierealne. Stanowi to poważne zagrożenie dla uzyskania założonych w reformie nauki i szkolnictwa wyższego efektów. Niski w porównaniu z innymi krajami poziom finansowania tego sektora skutkuje także niską konkurencyjnością polskich jednostek naukowych w ubieganiu się o projekty w ramach programu Horyzont 2020. Dalsza stagnacja finansowania nauki w Polsce może spowodować takie same skutki w odniesieniu do rozpoczynającego się od przyszłego roku programu Horyzont EUROPA.

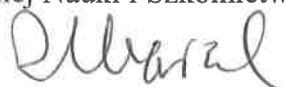
Rada dostrzega także istotną lukę w polskim systemie finansowania nauki, utrudniającą skuteczne wsparcie gospodarki przez instytucje prowadzące badania przedwdrożeniowe, stanowiące ważne pośrednie ogniwo pomiędzy badaniami podstawowymi oraz badaniami wdrożeniowymi. Niestety badania takie znajdują się poza głównym polem zainteresowania obu agencji: NCN oraz NCBiR.

Przewycięzenie długofalowych skutków kryzysu spowodowanego pandemią COVID 19 nie będzie możliwe bez zmian systemowych, w tym istotnego wzmocnienia innowacyjnej roli nauki. Rada z zadowoleniem przyjmuje przygotowaną przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej ustawę o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów finansowanych ze środków UE, przeznaczonych na zwalczanie koronawirusa i ograniczanie niepożądanych skutków epidemii dla gospodarki. Jednocześnie Rada zwraca uwagę na to, że skuteczność realizacji działań w sferze B+R na rzecz gospodarki i społeczeństwa zależna jest od odpowiedniego poziomu nakładów budżetowych określających utrzymanie i rozwój potencjału badawczego jednostek naukowych.

Rada Główna zwraca się ponownie do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o opracowane i wdrożenie kilkuletniego planu dochodzenia do średniej wysokości nakładów na badania naukowe w Unii Europejskiej. Wdrożenie tego planu wymaga m.in. zgromadzenia rozproszonej wiedzy na temat finansowania nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce, także poza jej granicami, stosownych prac analitycznych, opracowania wariantów projekcji systemu nauki i szkolnictwa wyższego oraz jego otoczenia. W opinii Rady Głównej polskie środowisko naukowe posiada konieczne kompetencje, by istotnie wesprzeć niezbędne rozwiązania organizacyjne w tym obszarze.

Uchwałę otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Zbigniew Marciniak